

Veszélyes semmi

Palugyai István

A rendszerváltozás után, aki megpróbált fellépni a szabad véleménynyilvánítás új lehetőségének oldalán, azt reflexből a régi rendszer támogatójának nevezték a hamis terápiákat, csodakészülékeket és bizonyíthatatlan teóriákat pártoló. Tekintélyes kollégák is sztárolták megannyi „rákgyógyító” elixirt. Ezek közül több elvérzett az idők során, egy-kettő roboráló szerre szelődött, néhány vasos biznisszé vált tápszer-kiegészítő és más ilyen-olyan boltok hálózatában. Úgyanakkor egyetlen, a bulvárlapokban „áttörésként” értékelt szer piacra kerülése után sem lett kevesebb a rákhalálozás, nem következett semmilyen csökkenés egyetlen „alternatív” terápia hatására sem. A cseppek, vizek és magok hívóit ez nem győzte meg.

De sajnos az áramlással szemben a valódi tudomány bástyáit hivatalból, a lakosság érdekében is védő hi-

vatalok és intézmények is csak tesék-lássék tiltakoztak. A versenyhivatatra sózták a feladatot, vegye fel a kesztyűt az áltudománnyal.

Az Egészségügyi Tudományos Tanács észlelve a veszélyt, még 1991-ben határozatot adott ki, mely általánosságban figyelmeztetett a „gyógyhatásúnak vélt és hirdett szereknek a gyógyszer helyetti alkalmazásának” veszélyeire. Később, 2010-ben az MTA orvosi osztályának egyik bizottságára bízta a megszólalást. Az ekkor született határozat arra hívta fel a figyelmet, hogy a „komplementer” medicina akkorra már mentesült a szabályok alól, melyekre a hagyományos orvoslást a törvények kötelezik. „Az orvostudomány mai ismeretei mellett bizonyítékok nélküli orvoslást végezni súlyos kockázatot jelenthet a beteg számára.” – írták. Ez különösen a gyógyszerterakba is diadalittasan bevonult homeopátia esetében feltűnő.

Ezért fontos nagyon az Akadémia orvosi tudományok osztályá-

nak e heti lépése, mely azt követeli, hogy a homeopátiás szerek és a bizonyítékokon nyugó orvoslás gyógyszereit ugyanazon kritériumok alapján bírálják el. Az osztály tagjai nyílt szavazáson, ellenszavazat és tartózkodás nélkül foglaltak állást. Mindezzel a Svéd Királyi Tudományos Akadémia ilyen célú kezdeményezését támogatták. A svédnek több nemzetközi vizsgálat nyomán más országok tudományos szervezeteinek állásfoglalásához csatlakoztak. A vizsgálatok sora ugyanis azt állapította meg, amit minden, természettudományokat alapszinten ismerő embernek is tudnia kell: nincs olyan hiteles adat, amely bizonyítaná a néha éppenséggel az alig valamit felhígító szerek hatékonyságát. Meglehet, hogy idehaza is megjött végre a bátorság. Kérdés, hogy a profitjuk védelmében minden bizonnyal viszatamadók most melyik rendszer védelmezőinek fogják az Akadémiát kikiáltani. Nálam Gyuresány a nyérő.

Csak a dopping?

Aczél Endre

Semmi okom kételkedni abban, hogy a Nemzetközi Doppingellenes Szervezet (WADA) Dick Pound vezette különbizottsága rémisztó dolgokat fedett föl orosz sportolók eltussolt doppingolásáról, illetve edzők, szövetségi tisztviselők, sőt laboratóriumvezetők szerepéről a WADA félrevezetésében, megőrzésre rendelt „gyanús” vér- és vizeletminták eltüntetésében.

Mégis, van bennem egy kis rossz érzés a vehemencia miatt, amivel Pound, nyomában pedig a Nemzetközi Olimpiai Bizottság, nekikintott az oroszoknak, nemcsak egyes sportolók és sportvezetők, hanem az egész orosz atlétika kiközösítését követelve. Hosszú évekre visszamenőleg orosz olimpiai érmek utólagos elvételét látnak jónak. A rossz érzés oka, hogy ebben a vehemenciában föltétlenül lecsapódik valami abból az oroszellenes (Putyin-ellenes) atmoszférából, ami ma a nyugati világot belengi. Holott épp egy orosz ember, bizonyos Andrej Baranov sportügynök, számos atléta futatója fedte fel e disznóságok jelentős részét még tavaly tavaszal egy, a Nemzetközi Atlétikai Szövetségnél (IAAF) letétbe helyezett levélben. Igaz, erre oka volt, hiszen egyik védencét, a maratinfutás királynőjét, Lilja Sobuhovát az orosz szövetség két vezetője 450 ezer euró (nem vice!) erejéig kifosztotta, cserében azért, hogy az atléta doppingolását eltussolják és engedjék őt a londoni olimpiára.

Miközben Primo Nebiolónak, az IAAF legendás elnökének a nevét a torinói atlétikai stadion őrzi, Nebiolo volt az, aki az atlétika csúciszervét pénzcsináló automatává fejlesztette. Ma egy atléta nagyon sok pénzt kereshet rajtpénzekkel, győzelmi honoráriumokkal, szponzorációkkal. Előtte ilyesmi nem létezett. Amint megjelent a pénz, megjelent a „doppingbarát” küzdelem is érte. És nem csak a sportolók, a főnökeik is gazdagodni akartak, és tudtak is.

Az igazi disznóságok nem jelentéktelen orosz atléta doppingeseleiben manifesztálódtak, hanem a nemzetközi sportszervezetek csúcsein. Na és a foci... Blatter meg Platini meg a FIFA és az UEFA fél vezérkara. Hogy is került – ez a vesszőparipám – a legutóbbi labdarúgó Eb rendezési joga Ukrajnához és Lengyelországhoz? Hát Blatter ukrain „érdekeltségei” miatt. És most fel akarják függeszteni az orosz atlétikai szövetséget, kizárni a riói olimpiáról, miközben az IAAF szinte egész volt, hivatászerűen tusoló (nem orosz) vezérkara rendőrségi vizsgálat alatt áll, az elnökkel az élen; és még senkinek nem jutott eszébe felfüggeszteni a FIFA-t meg az UEFA-t (vö. orosz vébé, katar vébé), de még a velejéig korrupt lengyel és ukrán szövetségeket sem.

Pound úr azt mondja, az orosz atlétika disznóságai „a szovjet rendszer üledékének” tekinthetők. Kacagnom kell. Az általam említettnek meg azoknak a „többeknek”, akik a brit atlétikai szövetség elnöke szerint ugyancsak „rendszerűen” üzték a doppingcsalásokat, ugyan mi közük a 25 éve halott szovjet rendszerhez?

Tudós csend

Rab László

Nehéz lehet úgy kutatni a migrációt, hogy közben az ország vezetői el- és továbbzavarják tőlünk a bevándorlókat. Ha kisebbségkutatóként munkaerő-piaci lehetőségeket emlegetünk a népvándorlás kapcsán, de a politika a legdurvább eszközökkel akadályozza mindezt, abból mi jön ki?

A Magyar Tudományos Akadémia migrációs munkacsoportjának kutatói nemrég egy héten belül kétszer léptek elő a félhomályból a félénk javaslatokkal: meg kellene gondolni, hogy a migránsokat hogyan lehet integrálni munkaerő-hiányos hétköznapjainkba. Lám, a migráció folyamataival foglalkozó kutatóműhelyek elemi vágya volna, hogy kuttassák a népek mozgását, miközben az orbáni mainstream a beáramlás teljes lenullázására törekszik. A magyar tudósokat nem segítik az ideai befogadási adatok sem. Az általuk „megvizsgált” 132 ezer menedékkérő közül ebben az évben eddig éppen huszonkettő menekült kapott Magyarországon menedéket. Mégis, a migráció kutatását leginkább az akadályozza, hogy Orbán Viktor népek kultúránkra törő özönét vizionálja, mellette Lázár János is el szokta mondani, hogy egyetlen menekültet sem veszünk vissza Európából, amikor pedig a tudósok a kormányzati lázalmokat hallgatták az Akadémián, Sziijártó Péter éppen az osztrák kancellárt csuklózattá. De mindez azóta is nap mint nap ismétlődik. Miközben rajtuk kívül mindenki más valódi menekültek valódi problémáival küzd.

Úgy kutatni valamit, hogy az voltaképpen csak elméletben létezik: ez a magyar tudósok előtt álló valódi kihívás. Meglehet, hogy nem tudnak ennek eleget tenni, mert tárgyakat távol tartják tőlük, ezért aztán inkább lesegézik adott pillanatban, hogy az országok fejlődésében a globális kihívások, így például a klímaváltozás hatásos kezelése kiemelkedően fontos feladat. Hát persze. Ellenkező esetben ugyanis újabb menekülthullám is várható.

Hiába akarnának azonban a tudósok minden metodikai szabálynak megfelelő kutatásokat folytatni (amelyeket most kénytelenek lesznek átengedni a német kollégáknak), amikor azzal a kormányfői rémálommal kell szembeülniük, hogy „megmozdult a történelem, és ha nem vigyázunk, ránk dől a valóság”. Nem mellesleg, hogy ezt a megállapítást nemrég éppen az akadémia születésének 190. évfordulóján is közzétette a miniszterelnök. Akkor, 1825-ben egyébként Felsőbüki Nagy Pál „hevesen kikelt az elkorcsosodó főurak ellen, akik elhanyagolták nemzetünk és nyelvünk érdekeit”. Ezután ajánlotta fel Széchenyi gróf birtokainak egyévi (60 ezer forintos) jövedelmét, és kezdhetne meg munkáját a Magyar Tudós Társaság.

Nem szeretnénk ötleteket adni a nemzet legkiválóbb elméinek, migrációkutatói ügyekbe sem szólnánk bele. Csöndben mondjuk, indulat nélkül: ha a tudósok és a szellem más emberei valamivel nem értenek egyet, akkor ki kell állni, és meg kell védeni a politikától a tudományt, a művészetet. Különben orrukra koppint a kiszámíthatatlan történelem.

ISMÉT FENT

Klein Dávid egy épület tetőzetének felújításán dolgozik Kispesten. A hegymászó önkéntesekkel együtt egy lakást tesz lakhatóvá hajléktalan emberek számára az Utcáról Lakásba! Egyesület és A Város Mindenkéi csoport Kunyhóból lakásba

programja keretében. Mindezt alig egy hónappal azután, hogy oxigénpalack nélkül meghódította a világ nyolcadik legmagasabb csúcsát, a Himalájában lévő 8156 méter magas Manaslut, amit a Lélek hegyének is neveznek. „Fizikai értelemben fogoly vagyok: minden tekintetben korlátozott. E szigorú világ szabá-

lyai azonban lehetővé teszik számomra, hogy álarok nélkül találkozhassam önmagammal, pont olyannak látva önmagam, amilyen valójában vagyok: néha sutának, gyengének, de néha a nemesre és jóra képes embernek” – írta nemrég főnről, még 8000 méter magasból. FOTÓ: MTI – KOVÁCS TAMÁS

Katika néni utolsó útja

Mióta Károly bácsi betöltötte a hatvanhetet, sokszor eszébe jut, hogy az életkora elérte a tehéntej literenkénti felvásárlási árát. Ilyenkor köp egy nagyot, hadd tudják meg, mire gondol.

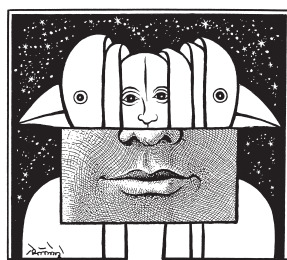
Ötven éve minden nap hajnal négykor kel, hogy a teheneket ellássa, és a munkát egyre nehezebben bírja, de a száját összeszorítja, nem szól. Három fia van, egyik sem segít otthon. Kettő Debrecenben lakik, a harmadik, a legkisebb Németszágban „tróger”. Károly bácsi nevezi így, a fiú ugyanis autótolvaj. Korábban mindenki azt hitte, hogy a fia autókereskedő, az igazság a rendőrség derült ki Újfaluban. Károly bácsi nem tanúskodott a fia ellen, de amikor meglátta a folyosón bilincsen, köpött egy nagyot, hadd tudja meg, mire gondol.

Károly bácsi felesége Katika néni, aki hatvankét éves, rákos beteg. Károly bácsi Debrecenbe hordta a klinikára, és amikor mentek a Suzuki-val sugárkezelésre, mindig megálltak a csónakázótónál és nézték a kopott vízbicikliket.

Károly bácsi a legkisebb gyerekének soha sem fogja megbocsátani, hogy az asszony állapota akkor fordult rosszabbra, amikor a fiúról a

mocsos igazság kiderült. Mióta Katika néni beteg, Károly bácsi egyedül látja el a tizenkét tehenet, hajnalban megfeji őket, kihordja a ganét, közben majd leszakad a dereka, hasogat a térde, de nem szól. Aztán felül a Zetorra, s kimegy a földre. Estére vissza, akkor a teheneket me-

KÉTFEJŰ VERÉB

gint megfeji, kitakarít, és eldől mint a zsák. A két nagyobbik fiú feléjük se néz, csak ünnepek idején, akkor rántott húst esznek. Feleségétől az öt unokával. Károly bácsi egyszer azt mondta, olyanok, mint a sáskák, de Katika néni szájon vágta. Mióta Katika néni beteg, nem sűt már rántott húst a sáskáknak, csak fekszik otthon. Negyven kiló. Legutóbb az orvos Károly bácsi vállára tette a kezét, s azt mondta, hogy „kívánom a

legjobbakat”. Károly bácsi így jött rá, hogy nincs tovább.

Pár nappal később Katika néni odaintette magához, s azt lehelte, hogy „Karsci, menjünk be Újfaluba”.

– De hát minek, Katika?! – kérdezte Károly bácsi, mire az asszony azt válaszolta:

– Fagyizni.

Károly bácsi összeszorította a száját, nem szólt. Kivitte az asszonyt, beültette a Suzukiba, a kocsit azonban nem indult, úgyhogy Károly bácsi belerúgott. Ötször. Majd megvonta a vállát, s azt morogta, hogy „akkor majd a Zetorral megyünk”. Ölbe vette Katika nénit, beemelte a traktor fülkéjébe hátra, és elindultak.

Mentek szóltlanul.

Mezőpeterd után járorkocsi állt az út szélén, és a döbrent rendőrök azonnal lemeszelték őket. Aztán azt kérdezte az egyik, hogy hová mennek ilyenkor azzal a traktorral.

– Újfaluba fagyizni – válaszolta Károly bácsi, mire a rendőr elbámult:

– De hát éjjel két óra van!

– Nem baj, úgy néz ki, csak egy gombócot veszek – mondta az öreg, és köpött egy nagyot. Hadd tudják meg, mire gondol.

Kácsor Zsolt